Головне управління державної служби України
Управління державної служби Головного управління державної служби
України в Полтавській області
Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка
Полтавський університет споживчої кооперації України
Асоціація докторів наук з державного управління
Українська асоціація європейських студій
Полтавський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування,
державних підприємств, установ та організацій

ВИВЧЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВЛАДИ

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю

24 листопада 2009 року

Частина II

Полтава
2009

Проців Олег Романович,
Головний спеціаліст
Івано- Франківське ОУЛМГ,
м. Івано-Франківськ

ДО ПИТАННЯ ВРЕГУЛЮВАННЯ ВІДШКОДУВАНЬ ЗАВДАНИХ МИСЛИВСЬКИМИ ТВАРИНАМИ

Зі зміною реалій сьогодення виникає нагальна потреба врегулювати правовим чином взаємовідносини між державою та виробниками сільськогосподарської продукції. Мисливські тварини – кабан, козуля та олень у процесі своєї життєдіяльності завдають збитки сільськогосподарським та лісовим угіддям. В основному дикі кабани риють картопляні поля, а олені та козулі об'їдають посаджені молоді дерева. Національним законодавством не визначається процедура відшкодування завданих мисливськими тваринами збитків сільсько- та лігосподарським виробникам. Із зміною економічного устрою на території Галичини, який відбувся з приходом комуністичної влади, на користь держави націоналізувались сільськогосподарські угіддя та дичина. Таким чином відпала нагальна потреба в правовому врегулюванні даного питання.

Вивчаючи досвід законодавчого регулювання Австро-Угорської імперії, бачимо, що цьому питанню приділялось велике значення. Вперше це питання на Галичині врегулювалось «Ловецьким законом» від 1897 року. Статтею 46 передбачалось, що такі тварини як ведмеді, вовки, рисі, дикі коти і лисиці може відстрілювати і виловлювати кожен. Стаття 47 визначала, що в місцевостях, де дикі кабани завдають великих шкод сільському господарству, керівники мисливських господарств зобов'язані їх відстрілювати. При недостатньому їх відстрілі відповідальність за завдані шкоди покладаються на власника права полювання. Повітова державна влада в таких випадках мала право сама видавати безплатні сертифікати на відстріл диких кабанів або інших шкідливих тварин навіть без згоди власника полювань. Про видачу безплатних сертифікатів державна повітова влада повинна була проінформувати власника полювання, а також місцеву поліцію. Стаття 51 визначала, що керівник мисливського господарства мав обов'язок відшкодувати збитки не лише завдані мисливськими тваринами, а також мисливцями при полювання. Збитки, завдані дичиною садам, овочевим городам, розсадникам дерев, відшкодовувались лише за умови, що для їх попередження було вжито достатньо запобіжних заходів зі сторони власників садів та городів.

При виявленні власником сільськогосподарських угідь завданих збитків він подавав заяву повітовій адміністрації, яка відповідно до статті 57 розглядала у першій інстанції всі скарги, які стосувались відшкодування збитків завданих полюванням або мисливськими тваринами. Статтею 58 передбачалось, що власник полювання, поки буде проводитись оцінка завданих збитків повітовою адміністрацією, мав право визначити суму відшкодування, погодити її з потерпілою стороною, і тим самим вирішити конфлікт між власником мисливських тварин та селянином. Якщо сторони не дійшли згоди, то відповідно до статті 59 державна повітова адміністрація повинна була на протязі 14 днів провести перевірку скарги на місці, встановити суму коштів, які були затрачені на проведення обстеження, і вирішувати питання про її компенсацію. [1с. 32-35]

Але в період панування Австро-Угорської імперії у час реакції та монархічного абсолютизму не все вирішувалось по закону. Керівники повітів не завжди об'єктивно вирішували конфлікти між власниками диких тварин та власниками сільськогосподарських угідь. Так, наприклад, у Галичині у 1904 році на 717 направлених скарг призначено відшкодування лише у 64 випадках на суму 7310 крон, а у 1906 році призначено для відшкодування 12.166 крон. [2 с. 51]

Зрозуміло, що на території Галичини, а особливо її Східної частини, де економіка базувалась маєже виключно на сільському господарстві, проблема відшкодування збитків заторкувала інтереси великої частини населення.

Так, політичним товариством «Народна Рада», яке займало нішу національ – демократичного спрямування та на чолі якого стояв Олександр Огоновський, у 1885 році по містечках розіслав відповідну петицію. У своїх вимогах воно добивалось надавати більше дозволів на зброю для сільських господарів, виплачувати компенсації зазнаних втрат від диких звірів, а також вимагали відміну «Ловецького закону». [3]

На початку 20 століття інтереси селян з цього ж питання обстоювала Народницька партія. Восени 1907 року у Галицькому сеймі серед іншого розглядався «Ловецький закон». Депутат Олесницький обстоював становище селян з огляду на те, щоб кожен селянин на своїй землі мав право полювати і розпоряджатись добутою дичиною. Проте у Сеймі висловлювалась і протилежна позиція: щоб «селянин годував дичину, а пан стріляв та споживав». [4. с.455-456]

Особисто Іван Франко, будучи членом Української національно – демократичної партії, вносив пропозиції до «Ловецького закону», обстоючи інтереси «хлопів». [5]

Мисливські закони на початку 20 століття містили вимоги щодо відшкодування збитків по всіх державах Європи. Відомо, що винагорода, виплачена за завдану дичиною сільськогосподарським угіддям шкоду, складала у Баварії у 1925 році 1,8 пфенінги на кожен гектар мисливських угідь. [6. s.629]

На даний час в Україні порівняно з іншими країнами нараховується мала чисельність мисливських тварин. У Франції, територія якої схожа за розміром, чисельністю населення і структурою мисливських угідь до території України, копитних добувається більше майже у 105 разів, а дрібної дичини – у 9 разів. [7]

Через низьку чисельність мисливських тварин дана проблема в Україні ще не набрала великої актуальності, але з підвищенням ефективності ведення мисливського господарства проблема вирішення питання відшкодування збитків, завданих мисливськими тваринами, буде набувати все більшої актуальності. У зв’язку з тим, що відповідно до чинного законодавства мисливські тварини знаходяться у державній власності, потрібно у бюджеті передбачати кошти на покриття витрат для відшкодування збитків сільськогосподарським виробникам.

Література

1.Nowa ustawa łowiecka dla Galicyi i W. Ks. Krakowskiego. – Kraków: Wisła, 1898. – s 32-35

2.Wiedza i życie. Serya IV. – Tom VII. – Lwów-Warszawa: Wydawnictwo związku naukowo-literackiego we Lwowie, 1910. – s. 51.

3.Янишин Б. Політичне товариство «Народна Рада» організаційні заходи та політична програма (1885-1888рр.) [електронний ресурс]. – Режим доступу: www.history.org.ua/XIX/6/16.pdf

4.Левицький К. Історія політичної думки галицьких українців 1848-1914 на підставі споминів. – Львів: друкарня ОО Василіян, 1926. – с.455-456

5.Саветчук Н.М. Філософсько - правові погляди І.Франка // електронний ресурс www.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/apvchzu/.../savetchuk.pdf

6.Łowiectwo w Bawarji //Łowiec Polski – 1932. – № 38. – s.629.

7.Засади національної екологічної політики в галузі ведення мисливського господарства [електронний ресурс].– Режим доступу: www.menr.gov.ua/documents/Hunting_problems.doc

Проців О. Р. До питання врегулювання відшкодувань, завданих мисливськими тваринами / О. Р. Проців // Вивчення та впровадження в Україні іноземного досвіду удосконалення діяльності органів влади : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, 24 листоп. 2009 р. Ч. ІІ. – Полтава, 2009. – С. 82 – 83.